

Čebelarju moramo prepustiti tveganje, ne pa delati tako, kot da bi hoteli varo premagati oziroma uničiti. Če v zadnjih petih mesecih množično uporabljamo isto zdravilo, nam že zdrav razum pove, da bo med nasičen z zdravili. Zato se moramo pred tem že prej zavarovati! Kakšnih točnih podatkov seveda ne moremo navesti. Za to bi bila potrebna in pomembna kontrola napadenosti. Kako pa to storiti?

V moji drugi poskusni skupini sem npr. tri poskusne družine zdravil z apistanom. Čebele so počasi izginjale iz svojih družin.

Razočaranj te vrste bomo doživeli še več.

Ali bomo čakali, da se bodo preostale varoe razmnožile? Vemo, da pri uporabi mravljinčne kisline faktor razmnožitve ne prekorači 10 gostote preostale populacije. Zato ostane varoina populacija do konca julija pod mejo, ki je že škodljiva. S svojimi raziskavami in dognanji hočem čebelarje zaščititi pred novo katastrofo.

Iz revije **Bienenvater**
prevedel:
Martin Mencej

Izkušnje čebelarjev

DVIGALO ZA DELO Z NAKLADNIMI PANJI

IVAN MIKŠAJ

Že pred desetimi leti sem prvič objavil opis s skico dvigala za nakladne panje, ki pomaga pri delu z nakladami. Od takrat je bilo to dvigalo že nekajkrat na čebelarških razstavah, omenjal pa sem ga tudi v svojih člankih. Njegovo uporabo sem prikazal s pomočjo diapozitivov na predavanjih za čebelarje v več mestih in krajih naše domovine. Zaradi velikega zanimanja čebelarjev, ki delajo z nakladnimi panji, bom na kratko opisal najvažnejša dela, pri katerih nam dvigalo najbolj koristi.

Čiščenje podnic

Da bi lahko očistili in zamenjali podnico v nakladnem panju, moramo najprej odmakniti naklado. Dokler so panji še lahki, to niti ni poseben napör, ko pa so polni čebel in medu, dosežejo težo tudi do 40 kilogramov. Čim več naklad je na panju, tem težje je delati. Iz slike št. 1 je razvidno, kako enostavno je to opravilo z uporabo dvigala.

Prvi spomladanski pregled

Obenem s čiščenjem podnic lahko opravimo tudi prvi spomladanski pregled. Če ima panj dve nakladi, bomo z dvigalom najprej vzdignili zgornjega. Po pregledu spodnje naklade pogledamo še zgornjo in jo nato spustimo na prejšnje mesto. Uporabnost dvigala je velika, saj lahko gornjo naklado, potem ko smo jo dvignili, pustimo viseti nad panjem.

Kontrola zaloge hrane

Ob koncu zime je treba pregledati zalo-

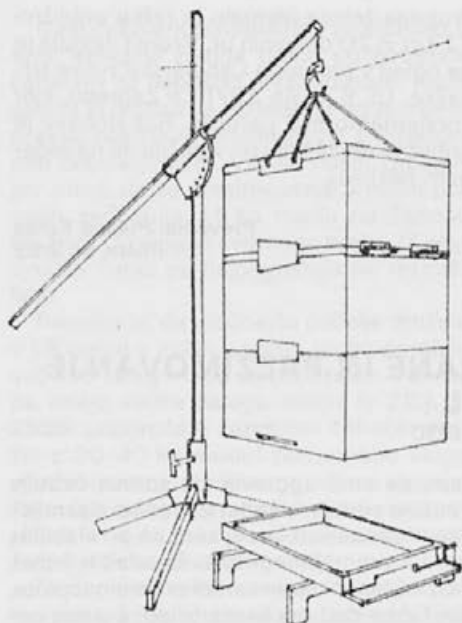
ge hrane, in če ugotovimo, da je ni dovolj, lahko rešimo čebele pred lakotjo z dodajanjem sladkorno-medene pogače ali satov, polnih medu. Kontrolo bomo opravili hitreje in točneje s pomočjo tehtanja. Na vzvod, s katerega visijo žice s pločevino, kamor obesimo naklado, obesimo dinamometer, s katerim lahko skoraj do kilograma natančno ugotovimo ostale zaloge hrane. Na ta način lahko po jesenskem vzrejanju ugotovimo tudi zimske zaloge ali kontroliramo donos med pašo.

Zamenjava naklade

Pomladanski razvoj družine navadno pospešujemo s krmljenjem. Za pospeševanje bomo porabili manj časa, če bomo naklade zamenjali. Z dvigalom vzdignemo gornjo naklado, ki je težja, saj je v njej več medu, peloda, čebel in tudi zalege, saj matičica zalega zgoraj, ker je tu topleje. Tu je tudi manj prostora za razvoj zalege. Če zamenjamo naklade, bo spodnja, ki je pozimi izpraznjena, zgoraj, položaj pa se spremeni v prid razvoja zalege. Čebele prinašajo med in pelod navzgor, kar spodbuja matičico k hitrejšemu zaleganju jajčec. To je tudi namen zamenjave, ki jo hitreje in lažje opravimo s pomočjo dvigala.

Razširitev panja

Ko postane družini v dveh nakladah pretesno, ji dodamo tretjo tako, da jo vložimo med prvo in drugo. S tem bomo preprečili nagon po rojenju, družino pa spodbudili h

Načrt dvigala za delo z nakladnimi panji

gradnji mladega satja. Z uporabo dvigala družino manj vznemirjamo, panj je odprt krajši čas in tudi možnost ropa je manjša. Zgornjo naklado dvignemo le toliko, kolikor je potrebno za vstavev nove. Dokler ne namestimo dodatne naklade, zgornja visi nad panjem in čebele se ne razstresajo po sosednjem panju, temveč padajo nazaj v svojega. To pa je še posebej pomembno za matico, ki se prav rada izgubi, če naklade odlagamo kjerkoli.

Dodajanje in odzemanje matične rešetke

Matično ali Hanemanovo rešetko dodajamo v določenem obdobju, da bi omejili zaleganje in povečali donos. Naklade dvignemo s pomočjo dvigala. Pred tem pa ji moramo poiskati matico in jo položiti v naklado na podnici.

Izrezovanje zaležene trotovine

V obdobju intenzivnega razvoja družine ter nabiranja nektarja in peloda, postajajo naklade vse težje. Zato je pravi podvig priti v tem času do plodišča oziroma do naklade na podnici. Z dvigalom lahko vzdignemo dve ali tri naklade in jih pustimo viseti, dokler ne pridemo do zaležene trotovine, jo izrežemo in v panj ponovno vstavimo satje. Pri tem delu je dvigalo skorajda nepogrešljivo.

Točenje medu – odvzem medenega satja

S sodobnim načinom odzemanja medu iz medišč, z uporabo kemikalij in pihalnikov, s katerimi preženemo čebele z medenega satja, je delo hitrejše in lažje. Medišče dvignemo z dvigalom do višine, ki omogoča podstavljanje naklade z iztočnim satjem. Po opravljenem delu na prvem panju gremo na drugega, tretjega in tako naprej, dokler ne obdelamo toliko panjev, kolikor rezervnih naklad imamo na voljo. Ko zopet pridemo do prvega panja in ga odpremo, da bi odstranili čebele, opazimo, da so se v glavnem že same umaknile v podstavljeno naklado. Tako je tudi to delo hitreje opravljeno.

Iz teh nekaj primerov je razvidno, koliko lahko čebelarju pri njegovem delu pomaga dvigalo, če ga pravilno uporabljamo. Še posebno pa pomaga šibkejšim ljudem in invalidom, ki se ukvarjajo s čebelarstvom. Lahko ga uporabljamo pri vseh vrstah naklad, le naklade moramo opremiti s kunusnimi ali avstralskimi sponkami. Poudariti moramo še, da naj bi panji imeli samostojni ali skupni podstavek, ki je vsaj 10 cm nad tlemi. V prostor med tlemi in podstavkom namestimo noge dvigala, kar omogoča njegovo trdnost pri delu.

Dvigala proizvaja pooblaščen strokovnjak pod nadzorom avtorja ter odbora za mehanizacijo in uporabo tehnologije, ki zagotavlja njegovo kakovost in trajnost.

Zaradi visoke inflacije in pogostih sprememb cen železa in drugih uporabljenih materialov vam lahko posredujemo le okvirno ceno dvigala. Ceno lahko približno izračunamo, če vemo, da je za izdelavo potrebnih 16 kg pocinkanih železnih cevi in

drugega železa (dvigalo je težko približno 12 kg) in 20 delovnih ur. Vzorec dvigala je na ogled v prostorih Čebelarske zveze Hrvatske, Ul. 8. maja 26/III v Zagrebu, kjer sprejemamo tudi naročila. Rok dobave je približno mesec dni po vplačilu na navedenem naslovu.

Prevedla: Polona Kosta
Pčela, št. 3/89

ZALOGE, RAZPOREDITEV HRANE IN PREZIMOVANJE ČEBEL

BRANKO RELIĆ

Piscu tega članka je eden izmed čebelarjev potožil, kakšno škodo je utrpel v zimi 1988/89. V pismu navaja, da so čebele prejšnja leta uspešno prezimile, vendar mu je spomladi 1989 od 40 čebeljih družin ostalo le 6, in to zelo slabih. Navaja tudi, da je jeseni 1988, zaradi toplega vremena in nevarnosti ropa, pričel s krmljenjem čebel 7. septembra in končal 10. oktobra. Navaja tudi, kaj je počel v boju proti varoozi in čebeljim boleznim.

Še precej čebelarjev je, ki si niso na jasnem, kako in kdaj naj oskrbijo čebeljo družino s hrano za prezimovanje, koliko hrane čebelja družina nujno potrebuje za prezimovanje, kakšna naj bo njena kakovost in kako naj bo hrana pozimi v čebeljem gnezdu razporejena.

Že iz čebelarjevega pisma je razvidno, da je napravil napako, saj je v sredini avgusta iztočil ves med, tudi med iz plodišča. Ta je bil čebelji družini nujno potreben za prezimovanje. Drugo hudo napako je naredil, ko je čebelje družine zelo pozno krmlil s sladkornim sirupom (še do polovice oktobra). Po moje je to največja napaka, saj je izčrpal zimske čebele, ki bi morale preživeti zimo in vzrediti prvo zalego. Izčrpane od krmljenja so bile čebele nesposobne za daljše življenje in so odmrle že v prvih zimskih mesecih. Torej, če čebelje družine nimajo dovolj velike zimske zaloge hrane, je potrebno krmljenje končati do konca avgusta. Kasneje, če je nujno, jih lahko krmlimo v prvi polovici septembra, da se jim zagotovijo najnujnejše zaloge hrane za zimo, vendar ne s sladkornim sirupom, temveč z medom iz lastnega čebelnjaka, pod pogo-

jem, da smo ugotovili, da so vse čebelje družine zdrave. Vendar pa niti tako krmljenje ni zanesljivo, predvsem ne pri slabih, zaradi premajhnega števila mladih čebel, ki izločajo vosek, in zaradi premalo toplote, saj lahko dodana hrana (med) ostane nepokrita, zato se pozimi lahko skisa in povzroči diarejo ali odmrte čebel.

Če ima čebelja družina zagotovljene minimalne zaloge hrane, avgusta pa smo zalogo pozabili dopolniti, je bolje, da čebelam v drugi polovici zime dodamo sladkorno-medeno pogačo z dodatkom cvetnega prahu ali njegovim nadomestkom.

Te pogače je potrebno dodati tudi takrat, kadar imajo čebelje družine dovolj medu za prezimovanje, vendar pa nimajo dovolj cvetnega prahu, saj brez cvetnega prahu ni zalege, čebelja družina pa bo odmrila tudi na satju, polnem medu. V naših krajih se pogosto dogaja, da pozimi prej odmrejo zelo močne čebelje družine, ki imajo mlado, dobro matico, kot pa mnogo slabše s slabotno matico. To se dogaja zato, ker močne družine z dobro mlado matico dolgo skrbijo za zalego in jeseni (september-oktober) porabijo vse zaloge cvetnega prahu za negovanje zalege. Ko naj bi se družina v drugi polovici zime obnovila in vzredila prvo generacijo čebel, tega ne zmore, saj v panju nima cvetnega prahu ali pa ne more priti do njega. Slabotne družine s slabšo matico kmalu prenehajo skrbeti za zalego in tako prihranijo zaloge cvetnega prahu za zimo, kar jim omogoča, da vzredijo nove generacije čebel, ki bodo zamenjale stare, med zimo obnemogle čebele.